

Rohepoliitika

Imbi Henno PhD
Tallinna Ülikool
18. veebruar 2022

Inimkond hakkas keskkonnaprobleemide olulisust mõistma ja tähtsustama pool sajandit tagasi

- ❖ Esimene ülemaailmne riikidevaheline kokkulepe sõlmiti 1992 aastal Rio de Janeiros ÜRO keskkonna- ja inimarengu konverentsil, kus osalesid 172 riigi juhid sh Arnold Rüütel Eestist
- ❖ Rio kokkusaamisel võeti vastu mitu rahvusvahelist keskkonnakokkulepet:
 - ❖ Agenda 21 - säästva arengu tegevuskava
 - ❖ Rio keskkonna- ja arengudeklaratsioon
 - ❖ metsanduspõhimõtete avaldus
 - ❖ **ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioon**
 - ❖ ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsioon
 - ❖ ÜRO kõrbestumise vastu võitlemise konventsioon

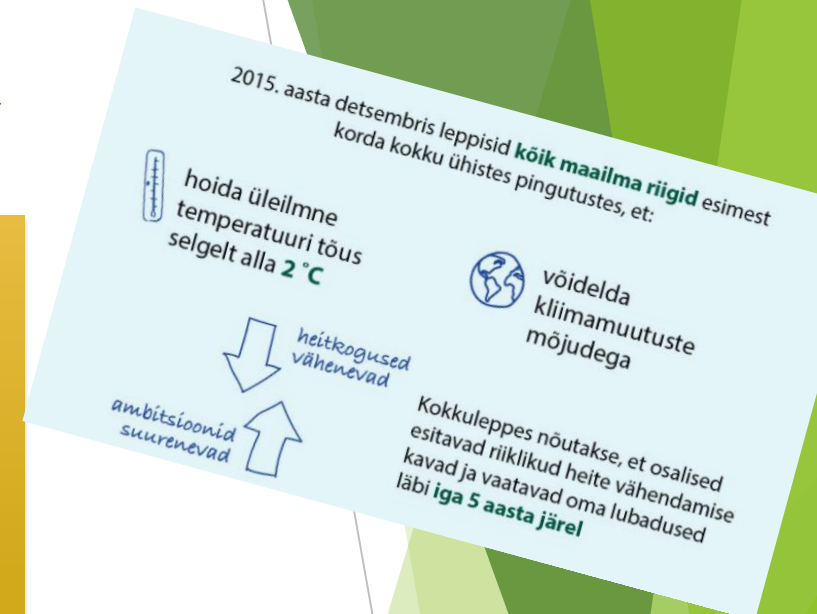

ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioon (UNFCCC), COP, Kyoto protokoll

Konventsiooni eesmärk on stabiliseerida kasvuhoonegaaside kogus atmosfääris, et ära hoida ohtlik mõju kliimale.

UNFCCC kõrgeima organina loodi COP ehk osapoolt/riikide konverents, mis koguneb kord aastas.

COP3 kohtumise raames võeti 1995. vastu **Kyoto protokoll**, mille eesmärkideks oli kasvuhoonegaaside tekitamise vähendamine võrreldes 1990. aastaga ning keskkonnasäästlike projektide innustamine. Protokoll jõustus 2005.

Pariisi kliimalepe

PARIS2015
UN CLIMATE CHANGE CONFERENCE
COP21·CMP11

2015. **COP21** Pariisis, jõuti ülemaailmse kliimaleppe sõlmimiseni.

Võeti eesmärgiks tagada, et võrreldes tööstusrevolutsiooni eelse (u 1850) ajaga jääks Maa keskm. temperatuur alla 2°C ning parimal juhul 1,5°C ligidale.

2018. Poola kliimakõnelustel (**COP24**) lepiti Pariisi leppe rakendamiseks kokku - nn Pariisi reeglite raamat.

Pariisi kliimaleppe tekst -
<https://www.riigiteataja.ee/akt/201112016003>

<https://img.jagranjosh.com/imported/images/E/GK/global%20warming.jpg>

ÜRO kliimamuutuste konverents (COP26) Glasgow's nov. 2021 Suurbritannias

Peamised algatused :

- eraldada arengumaadele suuremad rahalised vahendid kliimamuutustega võitlemiseks
- võtta ülemaailmne metaaniheite vähendamise kohustus
- viimistleda Pariisi reeglistik

Sõlmiti Glasgow' kliimakokkulepe. Lähiaastatel tuleb teha täiendavaid jõupingutusi, et saavutada 1,5°C eesmärk.

Euroopa Nõukogu avaldas okt 2021 ELi seisukoha heitkoguste vähendamise kohustuste ühise ajakava kohta

ÜRO Ülemaailmsed kehtliku arengu eesmärgid ja Tegevuskava 2030 (SDG)

Maailma riigipeade ja valitsusjuhtide poolt 2015 vastu võetud deklaratsioon „Muudame maailma: säästva arengu tegevuskava aastaks 2030“ sisaldab 17 ülemaailmset säästva arengu eesmärki.

<https://riigikantselei.ee/valitsuse-too-planeerimine-ja->

Eesti olukorda säästva arengu eesmärkide elluviimisel võib üldjoontes hinnata heaks

COUNTRY RANKING

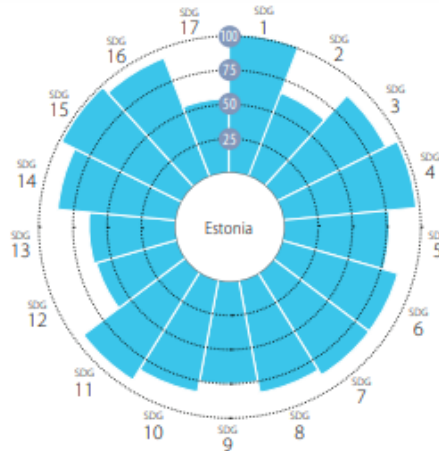
Estonia
10 / 165

COUNTRY SCORE

STATISTICAL PERFORMANCE INDEX

0 (WORST) TO 100 (BEST)

SUSTAINABLE DEVELOPMENT REPORT

Chapters Rankings Interactive Map Country Profiles Data Explorer Download Report & Materials

SDR 2021

Spillover score

Estonia

Spillover score: 72.08/100

Spillover rank: 127/165

Environmental and social impacts embodied into trade

Exports of hazardous pesticides

Scarce water consumption embodied in imports

SO₂ emissions embodied in imports

Nitrogen emissions embodied in imports

CO₂ emissions embodied in imports

Marine biodiversity threats embodied in imports

Terrestrial and freshwater biodiversity threats embodied in

<https://dashboards.sdgindex.org/>

SDG DASHBOARDS AND TRENDS

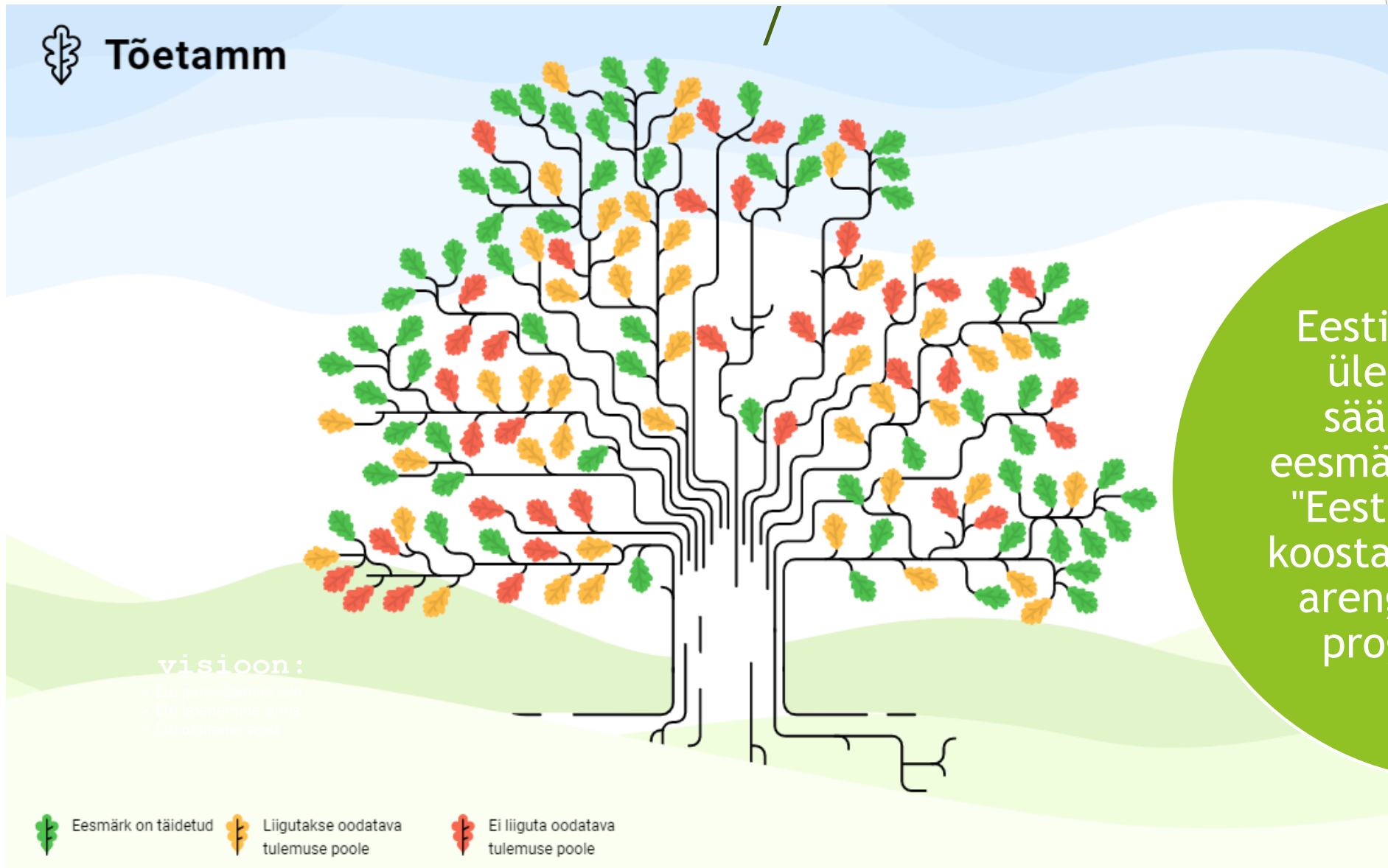
■ Major challenges
 ■ Significant challenges
 ■ Challenges remain
 ■ SDG achieved
 ■ Information unavailable
↓ Decreasing
 → Stagnating
 ↗ Moderately improving
 ↑ On track or maintaining SDG achievement
 ● Information unavailable

Notes: The full title of Goal 2 "Zero Hunger" is "End hunger, achieve food security and improved nutrition and promote sustainable agriculture".
The full title of each SDG is available here: <https://sustainabledevelopment.un.org/topics/sustainabledevelopmentgoals>

❖ 2020. aastal oli Eesti ülemaailmses säästva arengu indeksi tabelis 10. kohal

<https://dashboards.sdgindex.org/static/profiles/pdfs/SDR-2021-estonia.pdf>

Eesti säästva arengu näitajate seisuga saab vaadata Statistikaameti Tõetamme lehelt <https://tamm.stat.ee>

Eestis viiakse ellu ülemaailmseid säästva arengu eesmärgesid strateegia "Eesti 2035" alusel koostatud valdkonna arengukavades ja programmides.

KESKKONNAVALDKONNA ARENGUKAVA

KEVAD

Kliima-
poliitika
põhialused
aastani 2050

Kliimapolitiitika
põhialused
aastani 2050

KESKKONNAHARIDUSE JA –TEADLIKKUSE
TEGEVUSKAVA 2019-2022

Keskkonna-
valdkonna
arengukava
(KEVAD) 2030

Energia-
majanduse
arengukava
aastani 2030

Näiteid Eesti arengukavadest

Riiklik
energia-
ja kliima-
kava
aastani
2030

Eesti
kliimamu-
tustega
kohane-
mise
arenguka-
va aastani
2030

Kliimamuutustega kohanemise
arengukava aastani 2030

Euroopa Roheline kokkulepe 2019

❖ Euroopa roheline kokkulepe tagab meie ja tulevaste põlvkondade heaolu ja tervise, hoolitsedes järgmise eest:

värsk õhk, puhas vesi, heas seisundis muld ja elurikkus

renoveeritud energiatõhusad hooned

tervislik ja taskukohane toit

rohkem ühistransporti

puhtam energia ja tiptasemel keskkonnahoidlik tehnoloogiline innovatsioon

pikema elueaga tooted, mida saab parandada, ringlusse võtta ja taaskasutada

tulevikukindlad töökohad ja üleminekuks vajalike oskuste koolitus

üleilmselt konkurentsivõimeline ja vastupidav majandus

Euroopa roheline kokkulepe

Siht saada esimeseks kliimanetraalseks maailmajaoks

Euroopa Roheline kokkuleppe meetmed

Kliima

Keskkond ja ookeanid

Energia

Transport

Põllumajandus

Rahastamine ja regionaalareng

Tööstus

Teadus ja innovatsioon

ELi lubadused

EL on leppinud kokku heitkoguste vähendamises **2030. aastaks vähemalt 55%**, mis on 2014. aasta lubadusest 40% rohkem

vähemalt
40%

vähemalt
55%

Kliima-
neutraalsus

Rohetehnoloogia vähemräägitud mõjudest

- ❖ **Mõju maakasutusele** on sama võimsuse taastuvenergiajaamade puhul 10-1000 x suurem kui fossiilkütusega jaamadel, st nad mõjutavad bioloogilist mitmekesisust ning CO₂ sidumist.
- ❖ Tuuleparkide laialdane kasutuselevõtt USA-s tõstis öist temperatuuri - mõjutavad kliimat ja kliimasoojenemist.
- ❖ Üleminekul elektri- ja vesinikutranspordile kasvab elektri tarbimine 1,5-5 korda.
- ❖ **Haruldaste metallide osakaal on elektriautodes** 4-7 x suurem kui tavaautodes. Osades riikides kasutatakse lapstööjõudu haruldaste mineraalide kaevandamisel ja enamasti kaevandamist toimub piirkondades, kus on juba suur veepuudus.
- ❖ **Li ja Co taaskasutusmäär on praegu olematu**, neid on keeruline akudest kätte saada.
- ❖ **Haruldased metallid tulevad Hiinast** (nt neodüüm tuulegeneraatorites). Hiinal kontrollib, kes ja kui palju metalle saab.

Täna tähelepanu eest!
ihenno@tlu.ee